IQRO JURNALI , IQRO JOURNAL, ИКРО ЖУРНАЛИ
ISSN:2181-4341| wordlyknowledge.uz/index.php/iqro
Volume 21 Issue 2 May 2026

MA’NAVIY TARAQQIYOTNI TA’MINLASH VA SOHANI YANGI BOSQICHGA OLIB CHIQISH

Abdurasulov Shohrux
Ne’matova Raxima
https://doi.org/10.5281/zenodo.20133207

Annotatsiya: Ushbu maqolada Yangi O‘zbekiston taraqqiyot strategiyasi doirasida ma’naviy-ma’rifiy sohani tubdan takomillashtirish, yosh avlodni milliy va umuminsoniy qadriyatlar ruhida tarbiyalash hamda jamiyatda ma’naviy yuksalishni ta’minlash masalalarini ilmiy asoslab beradi. Maqolada 2026-yilgacha bo‘lgan davrda ma’naviyat sohasidagi islohotlarning dolzarbligi, innovatsion yondashuvlar va ma’naviy immunitetni shakllantirish yo‘llari tahlil qilishga harakat qildik.

Kalit so‘zlar: Yangi O‘zbekistonning taraqqiyot strategiyasi, Milliy tiklanishdan - milliy yuksalish sari, Ma’rifat soatlari, Digital Spirituality, Pedagogik texnologiyalar.

Bugungi shiddatli globallashuv davrida har bir davlat o‘zining mustaqilligi, madaniy o‘ziga xosligi va barqaror taraqqiyotini ta’minlashda ma’naviy-ma’rifiy omillarga tayanishi hayotiy zaruratga aylandi. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi ‘‘2022-2026-yillarga mo‘ljallangan Yangi O‘zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to‘g‘risida’’gi farmoni jamiyatimizning barcha sohalarini, jumladan, ma’naviy-ma’rifiy sohani yangi bosqichga olib chiqishning huquqiy asoslarini yaratdi. Ma’naviy taraqqiyot – bu faqatgina madaniy tadbirlar o‘tkazish emas, balki inson tafakkuri, dunyoqarashi va axloqiy fazilatlarini yuksaltirish orqali jamiyatni bunyodkorlik sari safarbar etish jarayonidir. ‘‘Milliy tiklanishdan - milliy yuksalish sari’’ g‘oyasi asosida amalga oshirilayotgan islohotlar ma’naviy hayotimizda yangicha ruh va mazmun bag‘ishlamoqda.

Ma’naviy taraqqiyotni ta’minlash davlat siyosatining ustuvor yo‘nalishi sifatida quyidagi bosqichlarda amalga oshirilmoqda:Huquqiy va institutsional asoslarni yaratish (2017-2021): O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 26-martdagi ‘‘Ma’naviy-ma’rifiy ishlar tizimini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida’’gi PQ-5040-son Qarori bilan Respublika Ma’naviyat va ma’rifat kengashi faoliyati tubdan qayta tashkil etildi.Tizimli modernizatsiya va samaradorlik (2022-2026): Yangi O‘zbekiston taraqqiyot strategiyasining beshinchi yo‘nalishi - “Ma’naviy taraqqiyotni ta’minlash va sohani yangi bosqichga olib chiqish” maqsadlari doirasida amalga oshirilmoqda. Bu bosqichda 2030-yilgacha 7,5 ming nafar ma’naviy-ma’rifiy ishlar bo‘yicha mas’ul xodim va mutaxassislar malakasini oshirish belgilangan.Milliy yuksalish va uchinchi renessans poydevori (2026-2030): “O‘zbekiston - 2030” strategiyasi doirasida ma’naviy-ma’rifiy ishlarni ilmiy asosda tashkil etish, targ‘ibot-tashviqot samaradorligini yuzaki yondashuvdan mazmunli ta’sirga aylantirish maqsad qilingan.

Sohani yangi bosqichga olib chiqish uchun quyidagi yo‘nalishlarda aniq chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda: 1. ‘‘Yangi O‘zbekiston - ma’rifatli jamiyat’’ konsepsiyasi. Ushbu konsepsiya yoshlarning intellektual salohiyatini yuksaltirish, kitobxonlik madaniyatini rivojlantirish va milliy g‘urur hissini shakllantirishga qaratilgan. Aholi intellektual salohiyatini oshirish: Mahalla va ta’lim muassasalarida “Ma’rifat soatlari”ni tashkil etish. Mafkuraviy immunitetni mustahkamlash: Globallashuv sharoitida yoshlarni ‘‘ommaviy madaniyat’’ning salbiy ta’siridan, diniy ekstremizm va aqidaparastlik g‘oyalaridan himoya qilish. 2. Ma’naviy-ma’rifiy ishlar samaradorligini monitoring qilish. 2026-yildan boshlab ma’naviy-ma’rifiy ishlar shunchaki hisobot uchun emas, balki real natijadorlik (KPI) asosida baholanmoqda. “Ma’naviyat xaritasi”: Hududlardagi ijtimoiy-ma’naviy muhitni tahlil qilish va muammoli

hududlar bilan ishlash tizimi. 3. Milliy qadriyatlar va diniy bag‘rikenglikni targ‘ib qilish, Oila institutini mustahkamlash, xotin-qizlarning ijtimoiy faolligini oshirish va millatlararo totuvlikni ta’minlash ma’naviy taraqqiyotning ajralmas qismidir. “Oila va xotin-qizlar” qo‘mitasi tomonidan oilaviy qadriyatlarni targ‘ib qiluvchi ilmiy-uslubiy materiallar yaratish.

Ma’naviyat sohasini yangi bosqichga olib chiqish uchun an’anaviy metodlardan voz kechib, innovatsion yondashuvlarga o‘tish zarur: Raqamli ma’naviyat (Digital Spirituality): Ma’naviy-ma’rifiy targ‘ibotni ijtimoiy tarmoqlar, mobil ilovalar va multimediali mahsulotlar orqali olib borish. ‘‘Milliy g‘oya’’ veb-platformalarini yaratish va ularda axloqiy tarbiyaga oid interaktiv kontentlarni joylashtirish. Ilmiy asoslangan targ‘ibot: Sotsiologik tadqiqotlar orqali aholining ma’naviy ehtiyojlarini o‘rganish. Soha mutaxassislarining professional salohiyatini oshirish (professional mentorlar instituti). Tarixiy merosni zamonaviy talqin qilish: Buyuk ajdodlarimiz merosini yoshlarga tushunarli tilda, zamonaviy multimedia vositalari (kinofilm, hujjatli film, VR-texnologiyalar) orqali yetkazish.

Ma’naviy taraqqiyotning negizi ta’lim tizimida yotadi. Maktabgacha ta’limdan boshlab oliy ta’limgacha bo‘lgan bosqichda yoshlarga nafaqat bilim, balki yuksak axloqiy fazilatlar ham o‘rgatiladi. ‘‘Pedagogik texnologiyalar’’dan foydalangan holda ma’naviyat asoslarini o‘qitish. Talabalarning maxsus guruhlari bilan ishlash va ularda milliy g‘ururni shakllantirish. Ma’naviy taraqqiyotni ta’minlash - Yangi O‘zbekistonni barpo etishning eng muhim shartlaridan biridir. 2022-2026-yillarga mo‘ljallangan taraqqiyot strategiyasi va ‘‘O‘zbekiston - 2030’’ strategiyasi doirasidagi islohotlar xalqimizni umumiy maqsad atrofida jipslashtiradi. Sohani yangi bosqichga olib chiqishda ma’naviy-ma’rifiy ishlarning ilmiy asoslarini mustahkamlash, raqamli texnologiyalardan samarali foydalanish va milliy qadriyatlarni asrab-avaylash orqali biz yuksak ma’naviyatli jamiyatni shakllantiramiz.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoni, 2022-yil 28-yanvardagi ‘‘2022-2026-yillarga mo‘ljallangan Yangi O‘zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to‘g‘risida’’gi PF-60-son farmoni. Lex.uz
2. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining Qarori, 2021-yil 26-martdagi ‘‘Ma’naviy-ma’rifiy ishlar tizimini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida’’gi PQ-5040-son qarori.
3. ‘‘O‘zbekiston - 2030’’ strategiyasi, O‘zbekiston Respublikasi Hukumat portali. Gov.uz
4. Shodmonova Sh.I., ‘‘Manaviy taraqqiyotni taminlash va sohani yangi bosqichga olib chiqish’’, 2025. Universalpublishings.com
5. Zokirjonov N., ‘‘Ma’naviy yetuk shaxsni tarbiyalashda yangi O‘zbekiston taraqqiyot strategiyasining o‘rni’’, NamDPI. Journal.namspi.uz
6. ‘‘Ma’naviy-ma’rifiy ishlar samaradorligini oshirish - davr talabi’’, O‘zbekiston Respublikasi Hukumat portali. Gov.uz
7. Mamatqulov E., ‘‘Taraqqiyot strategiyasi yangi O‘zbekistondagi ma’naviy islohotlar asosi’’, 2023. Cyberleninka.ru
8. Turdiyev B., Yuldashev A., ‘‘O‘zbekistonning ma’naviy yangilanish strategiyasi’’, Buxoro, 2020. Uniwork.buxdu.uz
9. Xusanov, H. (2025). Yangi O ‘zbekistonda milliy musiqa madaniyatining ahamiyati. Inter education & global study, (1), 503-510.
10. Ahmedova, N. (2021). O ‘zbekistonda estrada san’atining rivojlanish tendensiyalari. Интернаука, (3-3), 40-41.
11. O‘Xusanov, H. (2024). O ‘zbek musiqa san’atining o ‘ziga xos xususiyatlari va zamonaviy masalalar. Inter education & global study, (8), 413-422.
12. Ikramov, S. N. (2024). Badiiy asarlar asosida rejissorlik etyudi yaratishning o ‘ziga hosligi. Oriental Art and Culture, 5(1), 111-117.